

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 164/04-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 19. mája 2004 predbežne prerokoval sťažnosť T. M., bytom B., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a základného práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici v konaní vedenom pod sp. zn. 23 S 93/01, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť T. M. **o d m i e t a** pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. decembra 2003 doručená sťažnosť T. M., bytom B. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základného práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv

a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 23 S 93/01 o opravnom prostriedku proti rozhodnutiu Pozemkového úradu v Banskej Bystrici (ďalej len „pozemkový úrad“) č. PPLH-A/2001/21245/SLZ-Poz z 18. októbra 2001, ktorým bol jej reštitučný nárok zamietnutý.

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti uvádza, že 8. apríla 1992 bol uplatnený reštitučný nárok na pozemkovom úrade. Pozemkový úrad rozhodol rozhodnutím č. PPLH-A/2001/21245/SLZ-Poz z 18. októbra 2001, proti ktorému bol podaný opravný prostriedok. O opravnom prostriedku sa rozhodovalo na krajskom súde v konaní vedenom pod sp. zn. 23 S 93/01. Krajský súd rozhodol o podanom opravnom prostriedku na pojednávaní 11. apríla 2002. Rozsudok č. k. 23 S 93/01-25 bol doručený 15. októbra 2003.

Podľa sťažovateľky bolo konaním krajského súdu porušené jej základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a základné právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru tým, že krajský súd nekoná bez zbytočných prietáhov.

Sťažovateľka považuje za primerané, aby jej bolo poskytnuté primerané finančné zadost'učinenie.

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti doručenej ústavnému súdu navrhla, aby ústavný súd takto rozhodol:

„Krajský súd v Banskej Bystrici vo veci vedenej pod sp. zn. 23 S 93/01-25 spôsobil prietahy v konaní, na základe čoho došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na spravodlivý proces v primeranej lehote, upraveného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

Sťažovateľ žiada o primerané finančné zadost'učinenie.

Krajský súd v Banskej Bystrici je povinný nahradiť sťažovateľovi trovy tohto konania.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 prvej vety ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru má každý právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľky podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde skúmal, či v danom prípade nejde o nedostatok právomoci ústavného súdu. Ústavný súd stabilne judikoval, že do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne (I. ÚS 24/00, III. ÚS 53/02). V nadväznosti na to je však nutné s ohľadom na okolnosti daného prípadu zdôrazniť, že aj taký zásah podlieha princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu a je preto podmienený tým, že zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne konanie všeobecného súdu nie je napravitelné účinným procesným prostriedkom alebo postupom nadriadeného alebo inštančne vyššieho stupňa všeobecného súdu.

Sťažovateľka namietala v konaní krajského súdu zbytočné prietahy v konaní v súlade s čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na štátnom orgáne sa právna neistota osoby v zásade neodstráni. Až právoplatným rozhodnutím sa vytvára právna istota. Preto pre splnenie ústavného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátny orgán vec prerokoval (II. ÚS 26/95).

Ústavný súd v rámci svojej rozhodovacej činnosti uviedol, že ochranu základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy poskytuje len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď porušenie ešte trvalo (III. ÚS 20/00).

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie. Podľa ustanovenia § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadost'učinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa ustanovenia § 56 ods. 4 citovaného zákona má primerané finančné zadost'učinenie povahu náhrady nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch.

Z dôvodu priet'ahov v konaní si sťažovateľka uplatnila primerané finančné zadost'učinenie, jeho presnú výšku však nešpecifikovala. Vzhľadom na to, že sťažnosť na priet'ahy v konaní bola podaná až po právoplatnom skončení konania, ktoré sa skončilo rozsudkom krajského súdu č. k. 23 S 93/01-25 z 11. apríla 2002 (právoplatnosť nadobudol 15. októbra 2003 a sťažnosť bola doručená ústavnému súdu 12. decembra 2003), právoplatným rozhodnutím krajského súdu bol odstránený stav právnej neistoty, a preto ústavný súd nemá už právomoc na prerokovanie tohto porušenia.

Podľa § 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 30 a § 138 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku môže ústavný súd ustanoviť fyzickej osobe alebo právnickej osobe právneho zástupcu, advokáta, ak taká osoba o to požiada, ak to odôvodňujú jej pomery a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Tieto tri predpoklady na ustanovenie zástupcu v konaní pred ústavným súdom musia byť splnené súčasne. Ak hoci len jeden z týchto predpokladov nie je splnený, nemožno žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu vyhovieť. Vzhľadom na to, že ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie práva, ústavný súd nevyhovел žiadosti sťažovateľky o ustanovenie právneho zástupcu z radov advokátov.

Z uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

Podľa § 32 ods. 1 zákona o ústavnom súde sa k tomuto uzneseniu pripája odlišné stanovisko sudcu Juraja Babjaka.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. mája 2004

Odlišné stanovisko sudcu Juraja Babjaka

1. Podľa § 32 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) pripájam toto odlišné stanovisko k uzneseniu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 164/04 z 19. mája 2004 (ďalej len „ústavný súd“ a „uznesenie“) – ktorým bola odmietnutá pre nedostatok právomoci ústavného súdu sťažnosť T. M. (ďalej len „sťažovateľka“) namietajúca porušenie práv na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 23 S 93/01 – lebo nesúhlasím s výrokom označeného uznesenia a ani s jeho odôvodnením.

2. Väčšina senátu odmietla sťažnosť s poukazom na predošlú judikatúru ústavného súdu (ústavná ochrana označeným právam sa poskytuje vtedy, ak je na ústavnom súde uplatnená do právoplatného skončenia veci) a v podstate preto, lebo rozsudok krajského súdu z 11. apríla 2002 nadobudol právoplatnosť 15. októbra 2003, pričom sťažnosť bola doručená ústavnému súdu až 12. decembra 2003. Keďže ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie práva zo strany sťažovateľky, ústavný súd nevyhovел ani jej žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu z radov advokátov.

3. Z mojich odlišných stanovísk k uzneseniam ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 168/02, III. ÚS 64/03, III. ÚS 109/03, III. ÚS 117/03, III. ÚS 143/03, III. ÚS 150/03, III. ÚS 153/03, III. ÚS 259/03, III. ÚS 20/04 a III. ÚS 154/04 (na ktoré v týchto súvislostiach v podrobnostiach odkazujem) vyplýva, že právoplatné skončenie veci nie je rozhodujúce z hľadiska podania sťažnosti ústavnému súdu (ale len z hľadiska skončenia

lehoty, ktorej primeranosť sa posudzuje) a sťažnosť možno podať v zmysle § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde v lehote dvoch mesiacov od právoplatného skončenia veci.

4. Sťažnosť bola podaná v tomto prípade v lehote dvoch mesiacov od právoplatného skončenia veci na krajskom súde a nie je preto podaná oneskorene. Aj vzhľadom na tvrdenia v nej obsiahnuté a dosiaľ predbežne zistené skutkové okolnosti nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie práva na ochranu ústavnosti.

Za týchto okolností mala byť preto najskôr riešená otázka povinného právneho zastúpenia sťažovateľky v konaní pred ústavným súdom a až po jej vyriešení malo byť prístupné k predbežnému prerokovaniu sťažnosti v zmysle § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde.

Odmietnutie sťažnosti uznesením ústavného súdu už teraz je preto podľa môjho názoru predčasné a nesprávne.

V Košiciach 19. mája 2004